

4.3. Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve vzdělávacím procesu, neboť dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje v oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Dovednosti získané ve výuce Českého jazyka a literatury jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Osvojení a užívání českého jazyka jako jazyka mateřského v jeho mluvené i písemné podobě otevírá cestu k poznání a pochopení přírodních i společenských skutečností a duchovního bohatství minulosti i dneška. Vytváří se tak předpoklady k úspěšnému dorozumívání s lidmi tím, že učí interpretovat jejich vyjádření a reagovat na ně, učí však také porozumět sám sobě, své roli v různých komunikačních situacích, nalézt vlastní místo mezi vrstevníky i ve společnosti. Vede k formování hodnotové orientace a k citlivému a esteticky účinnému vnímání okolního světa i sebe sama.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i vnímaného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni, analyzovat je a kriticky posuzovat jejich obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat a hodnotit také formální stránku textů a jejich výstavbu.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka a k poznávání a rozlišování jeho dalších forem. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvíjení potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy a jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora i formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím Dramatické výchovy, zařazené jako doplňující obor vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství

- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní (lingvistické, sociolingvistické, pragmatické) a všeobecné (předpokládající znalost sociokulturního prostředí a reálií zemí, ve kterých se studovaným jazykem hovoří) jako cílové kompetence jazykové výuky.

Úroveň A2: Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnáléhavějších potřeb.

Úroveň A1: Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci.

Význam vzdělávací oblasti spočívá především v rozšiřování vědomého užívání jazyka jako základního nástroje pro rozvíjení abstraktního myšlení a v prohlubování vyjadřovacích a komunikačních schopností a dovedností vytvářejících podklad pro všestranné efektivní vzdělávání. Jazykové vyučování umožňuje žákům poznávat duchovní bohatství národa a jeho tradice. Žáci se postupně učí ovládnout nejen jazyk sám, ale především principy jeho užívání v různých komunikačních situacích (a to v mluvené i písemné podobě). Jazykové a stylizační schopnosti a dovednosti a jim odpovídající komunikační kompetence žáci rozvíjejí pod vedením učitele prostřednictvím aktivního podílu na nejrůznějších komunikačních situacích.

Vzdělávací oblast jazyka a jazykové komunikace je naplňována vzdělávacími obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Ve výuce českého jazyka a literatury žáci získávají přiměřené poučení o jazyku – ve svém obsahu i rozsahu prohloubeném ve srovnání se základním vzděláváním – jako východiska ke komunikaci v různých, i náročnějších typech mluvených i psaných textů. To umožní vybudovat kompetence pro jejich recepci a produkci a pro čtení s porozuměním, jež povede k hlubokým čtenářským zážitkům. Učitel iniciuje hovory či úvahy o nich. Rozvoj těchto schopností a dovedností spolu s osvojením vymezených poznatků teoretických je důležitý nejen pro studium češtiny, ale i obecněji, neboť v jazykovém ztvárnění je uloženo mnoho poznatků a nové myšlenky se obvykle vyjadřují přirozeným jazykem.

Osvojení cizích jazyků navazuje na poznání českého jazyka a má i podobné cíle – postupné zvládnutí mluvených a psaných projevů a vytváření komplexní komunikační kompetence, jsou tu však i cíle specifické. Aktivní znalost cizích jazyků je v současné epoše

nezbytná jak z hlediska globálního, neboť přispívá k účinnější mezinárodní komunikaci, tak i pro osobní potřebu žáka, protože usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům, čímž umožňuje vyšší mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci.

V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat na běžná témata, aby mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se porozumět kultuře a zvykům jiných lidí a respektovat je.

Vyučování cizím jazykům vede žáky k prohlubování komunikačních schopností získaných na základní škole (znalosti lingvistické, sociolingvistické, pragmatické).

Vzdělávání v oboru Cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B2 podle tohoto rámce. Vzdělávání v oboru Další cizí jazyk navazuje na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností odpovídajících úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, které žák získal v předchozím vzdělávání, a směřuje k dosažení úrovně B1 podle tohoto rámce.

Pokud žák nemá (žákovi není nabídnuta) možnost na škole navázat na úroveň jazykových znalostí a komunikačních dovedností získaných v předchozím vzdělávání odpovídající úrovni A1 nebo A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, vzdělává se v cizím jazyce dle nabídky školy. Vzdělávání v tomto jazyce je určeno pro absolutní začátečníky a směřuje k dosažení úrovně, kterou určuje škola dle svých možností a kterou vymezí ve svém ŠVP podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

V tomto případě ovšem musí být zachována podmínka, kdy si žák volí dva jazyky z libovolného vzdělávacího oboru tak, aby alespoň z jednoho jazyka získal jazykové znalosti a komunikační dovednosti odpovídající minimálně úrovni B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vnímání a užívání jazyka českého i cizího jako mnohotvárného prostředku ke zpracování a následnému předávání informací, vědomostí a prožitků získaných z interakce se světem a se sebou samým, k vyjádření vlastních potřeb a k prezentaci názorů i samostatného řešení problémů a jako prostředku pro další samostatné celoživotní vzdělávání;
- zvládnání základních pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a jejich respektování;
- utváření všeobecného přehledu o společensko-historickém vývoji lidské společnosti, který napomáhá k respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot různých jazykových komunit;
- porozumění sobě samému, pochopení své role v různých komunikačních situacích a k vymezení vlastního místa mezi různými komunikačními partnery;
- tvořivé práci nejen s věcným, ale i s uměleckým textem, jež vede k porozumění významové výstavbě textu, k jeho posouzení z hlediska stylového, pozitivně působícího na estetickou, emocionální i etickou stránku žákovy osobnosti;
- vytváření osobitého, objektivně kritického a celkově pozitivního vztahu k literatuře a k vytváření návyku individuální četby umělecké a neumělecké literatury, které se později projeví v celoživotní orientaci žáka;
- formování hodnotových orientací, vkusových preferencí a k citlivému vnímání okolního světa i sebe sama.

4.3.1. Český jazyk a literatura

A) Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících gymnázia.

Časová dotace:

prima	5 hodin týdně
sekunda, tercie	4 hodiny týdně
kvarta	3,5 hodiny týdně
kvinta, sexta	3 hodiny týdně
septima, oktáva	4 hodiny týdně

Od primy do tercie je v každém ročníku zařazena jedna dělená hodina, v kvartě 1,5 hodiny, v níž mají žáci možnost pracovat v menších skupinách. V ostatních ročnících lze také 1 hodinu týdně vyčlenit na cvičení v půlených skupinách.

Výuka českého jazyka a literatury je tvořena třemi celky: mluvnice, literatura, sloh - tyto celky jsou vzájemně propojeny, v praxi však žáci na nižším stupni (prima – kvarta) mají zvlášť hodiny mluvnice, hodiny literatury a hodiny slohu. Na vyšším stupni je výuka mluvnice, literatury a slohu více propojena, a to hlavně při všestranných rozbořech uměleckých textů.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, u vyšších ročníků je alespoň 1 hodina týdně umístěna do učebny humanitních předmětů, která je vybavena audiovizuální technikou. Nejčastější formou výuky je vyučovací hodina, v níž žáci pracují s učebnicemi a pracovními sešity, prezentují referáty, příp. kapitoly k učivu (např. na PC v Power Pointu).

V nižších ročnících zařazujeme také odborné exkurze v blízkosti školy (návštěva knihovny, beseda v knihovně, prohlídka budovy divadla, rozhlasu nebo televize - podle možnosti), ve vyšších ročnících pořádáme odborné exkurze „po stopách některých autorů“ (např. Bezručova Opava, Bezručův srub v Ostravici, Wolkrův Prostějov, Fulnek a Přerov – J.A. Komenský, Jiráskův Hronov a Babiččino údolí apod.), využíváme také aktuálních nabídek kulturních programů (filmová a divadelní představení, přednášky, příležitostné výstavy apod.) organizovaných v Ostravě i mimo Ostravu.

Ve vyšších ročnících gymnázia nabízíme studentům také volitelné semináře, které nabízejí rozšiřující učivo.

Vyučující vedou žáky k tomu, aby se zapojovali do jazykových, literárních a recitačních soutěží a dalších tvůrčích aktivit.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu český jazyk a literatura je zaměřeno na:

- rozvíjení kultivovaného písemného i ústního projevu
- vyjádření reakcí a pocitů žáků
- pochopení role v různých komunikačních situacích
- orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama
- porozumění různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů
- pochopení záměru autora, hlavní myšlenky
- vnímání literatury jako specifického zdroje poznání a prožitků
- pochopení úlohy kultury v životě jedince (literatura, film, divadlo, hudba atd.)
- využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internet) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání
- orientaci ve světě masmédií (rozlišování relevantních a irelevantních informací, manipulace, formy zábavy aj.)

Organizační formy a metody práce se používají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka
- výrazné čtení s porozuměním
- skupinová práce s textem
- samostatná práce s textem
- referáty, prezentace učiva na PC
- rétorická cvičení
- slohové práce, tvůrčí psaní
- krátkodobé projekty
- využití prostředků informačních a komunikačních technologií
- řízená diskuse
- podpora účasti v jazykových a literárních soutěžích
- odborné exkurze
- promítání filmů, návštěvy divadla, knihovny apod.

Vyučovací předmět český jazyk a literatura je úzce spjat s dějepisem (např. období Velké Moravy – misijní činnost Konstantina a Metoděje, husitství, veleslavínské období, období národního obrození), informačními a komunikačními technologiemi (komunikace prostřednictvím elektronické pošty, dodržování vžitých konvencí a pravidel – forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.), hudební výchovou (lidová slovesnost, písničkáři apod.) a výtvarnou výchovou (kultura a výtvarné umění v době vzniku literárního díla, propojení psaného a mluveného projevu s výtvarným a hudebním projevem), občanskou výchovou a základy společenských věd (postoje, hodnoty, mezilidské vztahy apod.)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení:

Učitel vede žáky k:

- k plánování a organizování jejich pracovní činnosti coby prostředku pro jejich seberealizaci a osobní rozvoj
- kritickému přistupování ke zdrojům informací, tvořivému zpracovávání informací a jejich využívání při studiu a praxi

Kompetence k řešení problémů:

Učitel vede žáky k:

- rozpoznávání problémů, objasňování jeho podstaty, rozčlenění na části
- kritické interpretaci získaných poznatků, jejich zjištění a ověření, nacházení argumentů a důkazů pro jejich tvrzení, formulování a obhajování podložených závěrů

Kompetence komunikativní:

Učitel vede žáky k:

- efektivnímu využívání dostupných prostředků komunikace s ohledem na situaci a účastníky komunikace
- verbální i neverbální, včetně symbolických a grafických vyjádření informací různého typu
- používání odborného jazyka a symbolických a grafických vyjádření informací různého typu
- efektivnímu využívání moderní informační technologie
- prezentaci své práce i sebe sama před známým i neznámým publikem

Kompetence sociální a personální:

Učitel vede žáky k:

- aktivní spolupráci při stanovování a dosahování společných cílů
- rozhodování se na základě vlastního úsudku, odolávání společenským i mediálním tlakům

Kompetence občanské:

Učitel vede žáky k:

- respektování různorodosti hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí
- rozšiřování jejich poznání a chápání kulturních a duchovních hodnot, jejich spoluvytváření a ochrany

Kompetence k podnikavosti:

Učitel vede žáky k:

- uplatňování proaktivního přístupu, vlastní iniciativě a tvořivosti; učitel vítá a podporuje inovace

PRIMA - DOTACE: 5 + 1, POVINNÝ

TVAROSLOVÍ

výstupy	učivo
<p>rozlišuje a určuje slovní druhy určuje mluvnické kategorie u ohebných slovních druhů rozlišuje druhy přídavných jmen určuje druhy zájmen a skloňuje je pozná číslovky, určí jejich druh a skloňuje je pozná slovesa a slovesné tvary ovládá a zdůvodňuje pravopis aktivně pracuje s kodifikačními příručkami</p>	<p>Opakování slovních druhů Podstatná jména Přídavná jména Zájmena Číslovky Slovesa Práce s jazykovými příručkami</p>

SKLADBA

výstupy	učivo
<p>ovládá a zdůvodňuje pravopis vyhledá ve větě základní skladební dvojici vyjmenuje a v textu určí rozvíjející větné členy rozliší větu jednoduchou a souvětí graficky zaznamená větu jednoduchou a správně určí větné členy</p>	<p>Větné členy základní a rozvíjející Věta jednoduchá Souvětí</p>

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

výstupy	učivo
<p>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</p> <p>čte nahlas s náležitým přízvukem, důrazem, tempem a pauzami, správně artikuluje</p>	<p>Zvuková stránka slova a věty</p>

KOMUNIKACE A SLOH

výstupy	učivo
<p>odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</p> <p>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</p> <p>rozumí pojmu sloh a stylistika</p> <p>osvojuje si základní normy písemného vyjadřování</p> <p>samostatně vyplní jednoduché tiskopisy</p> <p>rozlišuje dopis soukromý a úřední</p> <p>rozumí pojmu popis, vyjmenuje jazykové prostředky popisu</p> <p>sestaví osnovu, vypracuje popis dle osnovy, vhodně zvolí slovní zásobu</p> <p>jasně formuluje názor na práci spolužáků</p> <p>napíše výpisky a zpracuje výtah z kratšího odborného textu</p> <p>rozumí pojmu citace</p> <p>reprodukuje text vlastními slovy, vhodně zvolí slovní zásobu</p> <p>napíše vypravování, vymyslí název příběhu</p>	<p>Úvod k výuce slohu</p> <p>Vyplňování jednoduchých tiskopisů</p> <p>Dopis</p> <p>Popis a jeho funkce</p> <p>Výtah a výpisky</p> <p>Vypravování</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - RSP , K , Ko</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>VkO (prima): Zásady lidského soužití</p>	

LITERATURA

výstupy	učivo
<p>rozliší text prozaický, veršovaný a dramatický</p> <p>čte nahlas s porozuměním</p> <p>přednese z paměti literární text přiměřený věku</p> <p>pozná bajku</p> <p>pozná a vypráví pohádku</p> <p>rozumí pojmem balada, romance, bylina</p> <p>rozliší pověst, mýtus, kroniku a legendu</p> <p>pozná nonsesovou poezii</p> <p>pozná fantastický příběh</p> <p>podle svých schopností volně reprodukuje text, příp. tvoří vlastní literární text na dané téma</p> <p>vyjádří své pocity z přečteného textu</p>	<p>Základní literární pojmy</p> <p>Druhy umění</p> <p>Literární druhy - lyrika, epika, drama; literární žánr</p> <p>Bajky</p> <p>Pohádky</p> <p>Balady a romance</p> <p>Příběhy z minulosti</p> <p>Fantastické příběhy</p> <p>Čemu se báseň říká</p> <p>Příběhy o dětech a pro děti</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - RSP , SaS , K , PL , MV , Ko , HPPE</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - KD , LV</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>D (prima): Starověký Orient, D (prima): Starověké Řecko, Vko (prima): Zásady lidského soužití</p>	

SEKUNDA - DOTACE: 4 + 1, POVINNÝ

NAUKA O VÝZNAMU SLOV

výstupy	učivo
<p>rozlišuje mezi významem lexikálním a gramatickým</p> <p>rozpozná přenesená pojmenování</p> <p>samostatně pracuje se SSČ při určování významu slova</p> <p>naučí se odlišovat sousloví od volného spojení slov</p> <p>vysvětlí význam obrazného spojení a využije je ve vlastním projevu</p>	<p>Význam slova</p> <p>Slova jednoznačná a mnohoznačná</p> <p>Synonyma a homonyma</p> <p>Spojování slov v sousloví</p> <p>Frazémy</p>

NAUKA O TVOŘENÍ SLOV

výstupy	učivo
<p>naučí se rozlišovat jednotlivé způsoby obohacování slovní zásoby</p> <p>vyhledá v textu historismy, archaismy, neologismy a slova přejatá</p> <p>nahradí slova přejatá českými výrazy</p> <p>naučí se pracovat se SCS</p> <p>seznámí se se základními způsoby a prostředky slovo tvorby podstatných jmen, přídavných jmen a sloves; využívá je pro obohacování vlastní slovní zásoby</p>	<p>Slovní zásoba a její obohacování</p> <p>Způsoby tvoření slov (odvozování, skládání, zkracování)</p> <p>Odvozování podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</p>

TVAROSLOVÍ

výstupy	učivo
<p>upevní si správné třídění slov do slovních druhů</p> <p>ovládá morfologické pravopisné jevy</p> <p>rozliší druhy zájmen, vytváří jejich správné tvary</p> <p>uvědomuje si mluvnické kategorie sloves</p> <p>naučí se rozlišovat činný a trpný rod, aby si uvědomil, kdy je podmět konatelem děje a kdy nikoli</p> <p>rozlišuje neohebná slova</p>	<p>Slovní druhy</p> <p>Mluvnické kategorie sloves (slovesný rod)</p> <p>Neohebné slovní druhy</p>

SKLADBA

výstupy	učivo
<p>odliší věty dvojčlenné i s nevyjádřeným podmětem od vět jednočlenných a větých ekvivalentů; naučí se používat tyto věty ve vlastních projevech</p> <p>vyhledá základní větné členy; uvědomí si vyjadřování podmětu různými slovními druhy; rozlišuje druhy přísudku</p> <p>poznává rozvíjející větné členy - různé typy přívlastků, druhy příslovečných určení (naučí se rozlišovat kauzální vztahy)</p> <p>naučí se vyhledat a tvořit přístavek</p> <p>chápe podstatu určování vět v souvětí,</p>	<p>Druhy vět podle postoje mluvčího</p> <p>Věty dvojčlenné, jednočlenné, větné ekvivalenty</p> <p>Základní a rozvíjející větné členy</p> <p>Přístavek</p> <p>Druhy vedlejších vět</p>

<p>odliší VH od VV naučí se využívat možností jazykových sdělení, volit mezi použitím větných členů nebo VV a kultivovat tak vlastní projev uplatní zásady syntaktického pravopisu v méně složitých souvětích</p>	
--	--

PRAVOPIS

výstupy	učivo
<p>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický a syntaktický pracuje s PČP</p>	<p>Pravopisná pravidla a cvičení</p>

KOMUNIKACE A SLOH

výstupy	učivo
<p>zvládne osnovu popisu uměleckého díla, rozdělí je na jednotlivé plány uvědomí si úlohu sloves při popisu děje výstižně vyjadřuje povahové rysy charakterizované osoby; rozliší charakteristiku přímou a nepřímou výstižně formuluje a sděluje pocity a prožitky; vnímá jazykové prostředky, které vyvolávají citovou působivost textu využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu a přehledně je uspořádá do výtahu z přečteného textu vnímá jazykové prostředky charakteristické pro administrativní styl naučí se sestavit žádost naučí se výstižně zachytit základní údaje ve strukturovaném životopise; uvědomí si nutnost přehlednosti, přesnosti a důležitost formální úpravy osvojí si jazyk jako prostředek ke sdělování zážitků</p>	<p>Popis (výrobku, uměleckého díla, pracovního postupu) Charakteristika Líčení Výtah Žádost Životopis Vypravování</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - RSP , SaS , K , PL , MV , Ko , HPPE MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - LV</p>	

LITERATURA

výstupy	učivo
<p>rozliší základní literární druhy a žánry, jednoduše a výstižně je charakterizuje, uvede jejich výrazné představitele</p> <p>chápe bajku jako jinotajný příběh, vysvětlí mravní poučení</p> <p>uvědomí si, z jakých literárních žánrů se dozvídáme o historii</p> <p>reprodukuje přečtený text</p> <p>seznámí se s významnými představiteli české literatury 19. a 20. století a jejich texty s tématem rodné země</p> <p>vyhledá informace v informačních zdrojích</p> <p>formuluje vlastní názory na umělecké dílo, ústně i písemně vyjádří dojmy ze své četby</p> <p>porovná různá ztvárnění téhož námětu v literárním a filmovém zpracování</p> <p>sdělí své pochopení básně</p> <p>rozpozná základní žánry a druhy lyriky, uvědomí si, co lyrické básně vyjadřují</p> <p>charakterizuje baladu jako žánr lyrickoepický</p>	<p>Bajky Příběhy z dávných dob (báje, pověsti, kroniky, legendy) Téma domova v literatuře, literární reflexe tvorby českých výtvarníků Příroda v literatuře (přátelství člověka a zvířat, přírodní lyrika) Dobrodružné příběhy, příběhy dospívajících Fantastická literatura Proměny poezie Humor v literatuře</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - RSP , SaS , PL , MV , Ko , HPPE VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - JE MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - KD , LV ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - VČP</p>	
<p>přesahy do: D (sekunda): Raný středověk, D (sekunda): Vrcholný středověk, HV (sekunda): Duchovní a světské umění, VV (sekunda): Duchovní a světské umění</p>	

TERCIE - DOTACE: 4 + 1, POVINNÝ

OBOHACOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSoby

výstupy	učivo
<p>rozdělí slovo tvorné a neslovo tvorné způsoby obohacování slovní zásoby</p> <p>rozumí pojmu slovní zásoba</p> <p>zvládá pravopis i výslovnost přejatých slov</p> <p>pracuje s jazykovými příručkami</p>	<p>Nauka o tvoření slov</p> <p>Slova přejatá (pravopis, výslovnost)</p>

TVAROSLOVÍ

výstupy	učivo
<p>zvládá pravopis i výslovnost přejatých slov</p> <p>pracuje s jazykovými příručkami</p> <p>určí slovesný vid</p>	<p>Skloňování obecných jmen přejatých a cizích vlastních jmen; užití cizích vlastních jmen v textu</p> <p>Slovesný vid</p>

PRAVOPIS

výstupy	učivo
<p>pracuje s jazykovými příručkami</p> <p>ovládá a zdůvodňuje pravopis</p>	<p>Pravopis i/y v koncovkách, předpony s-, z-, vz- a předložky s/se, z/ze, skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně</p>

SKLADBA

výstupy	učivo
<p>určuje základní a rozvíjející větné členy</p> <p>rozdělí spojovací výrazy souřadící a podřadící</p> <p>určí významové poměry mezi hlavními větami, mezi souřadně spojenými vedlejšími větami a větnými členy</p> <p>graficky zaznamená souvětí</p> <p>rozdělí souvětí souřadné a podřadné</p> <p>doplňuje čárky do souvětí, zdůvodní jejich umístění</p>	<p>Věta jednoduchá a souvětí</p> <p>Významové poměry mezi souřadně spojenými větami a větnými členy</p> <p>Souvětí souřadné a podřadné</p> <p>Spojovací výrazy v souvětí, interpunkce v souvětí</p> <p>Jazykové rozbory</p>

OBECNÉ VÝKLADY O ČESKÉM JAZYCE

výstupy	učivo
<p>rozumí pojmům indoevropský jazyk, praslovanština, staroslověnština</p> <p>rozdělí slovanské jazyky</p> <p>vyjmenuje spisovné a nespisovné jazykové útvary</p> <p>rozliší spisovný a nespisovný jazykový projev</p> <p>vhodně užívá spisovné češtiny vzhledem ke komunikačním záměrům</p>	<p>Slovanské jazyky</p> <p>Útvary českého národního jazyka a jazyková kultura</p>

KOMUNIKACE A SLOH

výstupy	učivo
<p>naučí se používat tzv. studijní čtení - formuluje hlavní myšlenky přečteného textu, vytvoří výpisky z textu nebo výtah</p> <p>interpretuje charakteristiku literárního hrdiny a tvoří charakteristiku vlastní</p> <p>naučí se uspořádat získané informace v textu, vytvořit jasný a srozumitelný výkladový text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p> <p>vytvoří gramaticky i věcně správný písemný projev</p> <p>rozliší subjektivní a objektivní sdělení</p> <p>naučí se kultivovaně vyjádřit své pocity využitím vhodných jazykových prostředků</p> <p>poznatky o líčení využívá ve vlastním tvořivém psaní</p> <p>naučí se zapojovat do diskuse, vyjadřovat své názory a argumentovat</p>	<p>Výtah</p> <p>Charakteristika literární postavy</p> <p>Výklad</p> <p>Líčení</p> <p>Úvaha</p> <p>Praktický řečnický výcvik</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - RSP , SaS , K , PL , MV , Ko , HPPE</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - LV</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>VkO (tercie): Komunikace mezi lidmi</p> <p>přesahy z:</p> <p>FJ (tercie): Mluvte o sobě</p>	

LITERATURA

výstupy	učivo
<p>uceleně reprodukuje přečtený text, vlastními slovy interpretuje smysl díla</p> <p>formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</p> <p>rozliší základní literární druhy a žánry, uvede jejich výrazné představitele</p> <p>porovná různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování</p> <p>vyhledá informace v informačních zdrojích</p> <p>vysvětlí motiv jednání literárních postav</p> <p>vysvětlí, jak souvisí s vyprávěným příběhem jazyk literárního díla</p> <p>obhájí vlastní názor na přečtený text</p>	<p>Hrdinové dávných dob Téma domova v literatuře Cestopisná literatura Příroda v literatuře Drama Válka v literatuře Příběhy v prozaických žánrech Milostná lyrika, spojení poezie s hudbou Fantastická literatura Humor v literatuře</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - RSP , SaS , PL , MV , HPPE VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - ES MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - KD , LV ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - VČP</p>	
<p>přesahy do: Vko (tercie): Člověk jako osobnost, Vko (tercie): Komunikace mezi lidmi, HV (tercie): Lidové umění a jeho projevy, HV (tercie): Dějiny hudby</p> <p>přesahy z: D (kvarta): 2.světová válka</p>	

KVARTA - DOTACE: 3 1/2 + 1, POVINNÝ

SLOVNÍ ZÁSoba A VÝZNAM SLOVA

výstupy	učivo
<p>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci; uvědomí si, kdy je který jazykový prostředek vhodné použít a kdy ne - formou praktických cvičení či simulovaných situací s následnou analýzou</p> <p>odliší spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky</p>	<p>Slovo a sousloví Věcný význam slova Slovní zásoba - jádro, rozvoj, významové vztahy mezi slovy Vrstvy slovní zásoby</p>

<p>vzhledem ke svému komunikačnímu záměru a v konkrétní komunikační situaci spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova, používá je adekvátně v konkrétním jazykovém projevu, analyzuje vhodnost cizích slov v médiích a jejich frekvenci</p> <p>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p>	
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - SaS , K , Ko MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	

NAUKA O TVOŘENÍ SLOV

výstupy	učivo
<p>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci; uvědomí si, kdy je který jazykový prostředek vhodné použít a kdy ne - formou praktických cvičení či simulovaných situací s následnou analýzou</p>	<p>Stavba slova - odvozování, skládání, zkracování</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - K , Ko MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	

TVAROSLOVÍ

výstupy	učivo
<p>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p> <p>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p>	<p>Slovní druhy a jejich užívání</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Ko , ŘPRD MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	

SKLADBA

výstupy	učivo
<p>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci; uvědomí si, kdy je který jazykový prostředek vhodné použít a kdy ne - formou praktických cvičení či simulovaných situací s následnou analýzou</p> <p>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p> <p>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>rozliší významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí, aplikuje teoretické znalosti při výstavbě vět a souvětí, zamýšlí se nad stylistickou rolí věty či souvětí, sleduje současný způsob tvorby vět a souvětí v médiích a běžné komunikaci</p>	<p>Stavba věty a souvětí Druhy vět a souvětí Tvoření vět a souvětí, složitá souvětí Přímá a nepřímá řeč Samostatný větný člen, oslovení, vsuvka, věta neúplná Pořádek slov ve větě</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - SaS , K , Ko , ŘPRD MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	

PRAVOPIS

výstupy	učivo
<p>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</p> <p>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<p>Pravopis lexikální a gramatický Vlastní jména</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Ko , ŘPRD MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

výstupy	učivo
<p>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</p> <p>využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace, sleduje současnou podobu jazykové normy a zamýšlí se nad ní /média, umělecká literatura, běžná komunikace/</p>	<p>Hlásky a hláskové skupiny Větný přízvuk, větná melodie</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - K , Ko , ŘPRD MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	

OBECNÉ VÝKLADY O JAZYCE

výstupy	učivo
<p>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</p> <p>využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace, sleduje současnou podobu jazykové normy a zamýšlí se nad ní /média, umělecká literatura, běžná komunikace/</p> <p>rozliší spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití, zamýšlí se nad výskytem nespisovného jazyka ve společnosti a ten zdůvodňuje, hodnotí výskyt nespisovného jazyka v umělecké literatuře, televizi, filmu atd., jeho frekvenci a důvod</p> <p>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla, vyjádří hlavní myšlenku, záměr a účel literárního díla</p> <p>hledá informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p>	<p>Řeč a jazyk Slovanské jazyky - vývoj, rozdělení Útvary českého jazyka Jazykověda, jazyková kultura</p>

<p>pracuje s internetem jako zdrojem informací k literární problematice, hodnotí kvalitu a vhodnost podoby konkrétních odkazů</p>	
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - K , Ko , ŘPRD VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - JE MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - PM MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	

KOMUNIKACE A SLOH

výstupy	učivo
<p>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</p> <p>zapojí se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu, včetně tolerance k názorům opačným a naopak zdravého prosazení názoru vlastního</p> <p>využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát; vhodně vybere z textu klíčová slova</p> <p>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</p> <p>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</p> <p>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>	<p>Funkční styly Výklad Popis, charakteristika Vypravování Úvaha Proslov Diskuse, praktický řečnický výcvik Publicistické útvary, fejeton</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - K , Ko , ŘPRD VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - POPŽ MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - KD MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	

přesahy z:

ICTP (kvarta): Projekt, ICTH (kvarta): Projekt

LITERATURA

výstupy	učivo
<p>využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát; vhodně vybere z textu klíčová slova</p> <p>rozliší spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití, zamýšlí se nad výskytem nespisovného jazyka ve společnosti a ten zdůvodňuje, hodnotí výskyt nespisovného jazyka v umělecké literatuře, televizi, filmu atd., jeho frekvenci a důvod</p> <p>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla, vyjádří hlavní myšlenku, záměr a účel literárního díla</p> <p>rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu nejen autora, ale i literární skupiny, směru; definuje dobové požadavky na literární dílo</p> <p>pokouší se o tvorbu vlastního literárního textu podle svých schopností a na základě osvojených znalostí literární teorie</p> <p>rozliší literaturu hodnotnou a konzumní, definuje obě tyto oblasti, definuje společné znaky a vzájemná prostupování prvků obou oblastí, argumentuje ve prospěch té či oné oblasti</p> <p>rozliší základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, postihne jejich vývoj a proměny v čase a společenských podmínkách, uvádí nejvýznamnější reprezentanty jednotlivých směrů, popř. literární skupiny</p> <p>porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování, hodnotí kvalitu adaptace ve</p>	<p>Chvála vypravěčství - pohádky, bajky, povídky</p> <p>Fejetony, memoáry - tematika vychovávání a vychovatelství /školní prostředí, mezilidské vztahy/</p> <p>Divadelní a písňové texty - Osvobozené divadlo, Semafor, Lasica a Satinský, folk</p> <p>Poezie - výběr autorů, hledání souvislostí, básnické prostředky</p> <p>Vize a fantazie /SF/</p> <p>Osudy - literární tvorba upřednostňující individuální lidské osudy</p>

<p>vztahu k předloze; tvoří referáty či recenze na adaptace literárního díla</p> <p>hledá informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</p> <p>pracuje s internetem jako zdrojem informací k literární problematice, hodnotí kvalitu a vhodnost podoby konkrétních odkazů</p>	
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - K , PL , MV , Ko VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - PD MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - KD , EP , PM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - ŽP MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , SMS , VAMS , FVM , TMS , PRT</p>	
<p>přesahy do: FJ (tercie): Mluvte o sobě, D (kvarta): Svět ve 2.polovině 20.století, HV (kvarta): Umělec a jeho místo ve společnosti, HV (kvarta): Dějiny hudby, VV (kvarta): Umělec a jeho místo ve společnosti, VV (kvarta): Dějiny umění</p>	

KVINTA - DOTACE: 3 + 1, POVINNÝ

JAZYKOVĚDA

výstupy	učivo
<p>rozumí pojmům indoevropský jazyk, praslovanština a staroslověnština</p> <p>odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační funkcí</p> <p>na vybraných textech vyloží základní rysy češtiny a vysvětlí vývojové tendence</p> <p>v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou jazykových příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu</p> <p>efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)</p>	<p>Obecné poučení o jazyku - jazykověda a její disciplíny, funkce jazyka (jazyk x řeč); národní jazyk a jeho útvary; příbuznost jazyků, indoevropské jazyky, slovanské jazyky; vývojové tendence českého jazyka; úzus, norma, kodifikace, kodifikační příručky</p> <p>Zvuková stránka jazyka - zásady spisovné výslovnosti, zvukové prostředky souvislé řeči</p> <p>Grafická stránka jazyka - vývoj a druhy písma; pravopisná pravidla a jejich užívání</p> <p>Přímá řeč - pravopis, využití v textu</p>
<p>přesahy do: AJ (kvinta): Mluvnice, RJ (kvinta): Mluvnice, ŠJ (kvinta): Gramatika</p> <p>přesahy z: La (sexta): Hláskosloví a morfologie, La (septima): Hláskosloví a morfologie</p>	

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

výstupy	učivo
<p>posoudí vhodnost/nevhodnost užití jazykových prostředků v jazykových projevech</p> <p>rozliší formální a neformální projev</p> <p>charakterizuje základní rysy mluvených a psaných útvarů</p> <p>odliší útvary prostědělovacího stylu, pozná slohový postup</p> <p>připraví kultivovaný projev ústní/psaný prostědělovacího stylu, zvolí vhodně jazykové prostředky a slohový postup</p> <p>volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum</p> <p>do mluveného projevu vhodně zapojuje nonverbální prostředky komunikace</p> <p>odliší a charakterizuje útvary administrativního stylu</p> <p>napiše žádost,úřední dopis, vytvoří další drobné administrativní útvary; uvědomuje si důležitost formální úpravy, respektuje nutnost přesnosti a přehlednosti</p>	<p>Jazykový styl - individuální styl, funkční styly</p> <p>Slohové postupy a útvary</p> <p>Text a styl, slohotvorní činitele objektivní a subjektivní</p> <p>Text (komunikát) a komunikační situace - prostředí, účastníci komunikace, jejich role</p> <p>Funkce komunikátů - sebevyjádření, apel, přesvědčování, argumentace, informace apod.</p> <p>Míra připravenosti, oficiálnosti, formálnosti, veřejnosti komunikace, rozdíly mezi mluveným a psaným projevem</p> <p>Slohová charakteristika výrazových prostředků - slohově neutrální, expresivní výrazy, spisovný a nespisovný jazyk</p> <p>Výstavba jazykového projevu - osnova, odstavce, srozumitelnost, přehlednost, logická návaznost</p> <p>Styl prostědělovací a jeho útvary mluvené i psané</p> <p>Styl administrativní a jeho útvary</p> <p>Úřední a osobní dopis</p> <p>Vypravování</p> <p>Popis, charakteristika</p> <p>Rétorika (slavnostní projev, diskuse)</p> <p>Komunikační strategie a komunikační situace, verbální a neverbální prostředky komunikace</p> <p>Vlastnosti textu a principy jeho výstavby</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - PL , MV , Ko</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>AJ (kvinta): Konverzace, FJ (kvinta): Výměna názorů, RJ (kvinta): Tematické okruhy, ŠJ (kvinta): Komunikační situace, ZSV (kvinta): Člověk a společnost</p> <p>přesahy z:</p> <p>VV (kvinta): Tvořivé a dramatické činnosti, ŠJ (kvinta): Komunikační situace, ZSV (kvinta): Člověk a společnost, ZSV (kvinta): Náboženství v životě člověka a společnosti, FJ (kvinta): Výměna názorů, FJ (kvinta): Umístění dějů na časové ose</p>	

LITERATURA

výstupy	učivo
<p>rozliší umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým</p> <p>vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury,</p>	<p>Úvod do studia literatury :</p> <p>Základy literární vědy</p> <p>Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla</p>

<p>významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury</p> <p>objasní, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí</p> <p>při interpretaci literárního textu uplatňuje znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech</p>	<p>Metody interpretace textu Způsoby vyjadřování zážitků z literárních děl a soudů nad nimi Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla Text a intertextovost Starověké orientální literatury Antická literatura Evropská středověká literatura Počátky literatury na našem území Česká literatura v období středověku Literatura doby husitské Renesance a humanismus ve světové a české kultuře Baroko Literatura klasicismu, osvícenství a preromantismu České národní obrození Česká literatura 30. - 40. let 19. století - vrcholná fáze NO</p>
<p>přesahy do: D (sexta): Vrcholný a pozdní středověk, D (sexta): Počátky novověku, D (sexta): Osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnost</p> <p>přesahy z: VV (kvinta): Dějiny umění, HV (kvinta): Dějiny hudby, La (septima): Kulturně-historické reálie, Ge (oktáva): Evropa</p>	

SEXTA - DOTACE: 3 + 1, POVINNÝ

JAZYKOVĚDA

výstupy	učivo
<p>v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k adresátovi, prostředí, funkci textu</p> <p>odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací</p> <p>pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty</p> <p>v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny</p>	<p>Slovní zásoba, sémantika a tvoření slov - jednotky slovní zásoby, frazeologismy, sousloví, významové vztahy mezi slovy, rozšiřování slovní zásoby Tvoření slov, obohacování slovní zásoby Tvarosloví - slovní druhy, mluvnické kategorie a tvary, současné vývojové tendence Pravopis - pravidla pro psaní předpon, přípon, koncovek Přejatá slova- stupeň zdomácnění, porozumění, pravopisné a tvaroslovné odlišnosti</p>
<p>přesahy do: AJ (sexta): Mluvnice, RJ (sexta): Mluvnice, ŠJ (sexta): Gramatika</p>	

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

výstupy	učivo
<p>v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k adresátovi, prostředí, funkci textu</p> <p>posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou</p> <p>odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací</p> <p>volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit</p> <p>efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)</p> <p>v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny</p>	<p>Publicistický styl a jeho útvary - psaná, mluvená publicistika</p> <p>Seriózní a bulvární periodika, investigativní žurnalistika</p> <p>Zpravodajské, analytické a beletristické žánry publicistického stylu</p> <p>Fejeton, reportáž, zpráva, komentovaná zpráva</p> <p>Monolog, dialog</p> <p>Zamyšlení</p> <p>Rétorická cvičení - přednáška, projev</p> <p>Komunikační strategie - volba jazykového útvaru, prostředků verbálních a neverbálních, jazyková etiketa</p> <p>Základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby - dle aktuálních textů</p> <p>Slohová charakteristika výrazových prostředků - dle aktuálních textů</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - PL , MV , Ko</p> <p>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - KČPPMS , IVMSR , TMS , MPJV , UMPVM</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>AJ (sexta): Konverzace, NJ (sexta): Člověk mezi lidmi, RJ (sexta): Tematické okruhy, ŠJ (sexta): Komunikační situace</p> <p>přesahy z:</p> <p>VV (sexta): Tvořivé a dramatické činnosti, ŠJ (sexta): Komunikační situace, ZSV (sexta): Člověk jako jedinec, ZSV (sexta): Psychologie v každodenním životě, FJ (sexta): Vysvětlete, omluvte se, FJ (sexta): Argumentujte</p>	

LITERATURA

výstupy	učivo
<p>rozezná umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým</p> <p>identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře</p> <p>samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl</p>	<p>Česká literatura v 50. letech 19. stol.</p> <p>Světový a český romantismus</p> <p>Realismus a naturalismus ve světové literatuře</p> <p>Česká literatura ve 2. pol. 19. stol. - májovci, lumírovci, ruchovci, český kritický realismus v próze a dramatu</p> <p>Světová umělecká a literární moderna - prokletí básníci, impresionismus,</p>

<p>vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení</p> <p>vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové</p> <p>postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu</p> <p>roziší texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní</p> <p>objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí</p>	<p>symbolismus, dekadence, civilismus Česká moderna a anarchističtí buřiči Světová meziválečná próza Metody interpretace textu Způsoby vyjadřování zážitků z literárních děl a soudů nad nimi Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla Text a intertextovost</p>
<p>přesahy z: VV (sexta): Dějiny umění, HV (sexta): Dějiny hudby, D (sexta): Vrcholný a pozdní středověk, D (sexta): Počátky novověku, D (sexta): Osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnost, FJ (sexta): Vysvětlete, omluvte se</p>	

SEPTIMA - DOTACE: 4 + 1, POVINNÝ

JAZYKOVĚDA

výstupy	učivo
<p>využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího</p> <p>v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu, ovládá zásady užívání interpunkce ve větě jednoduché i v souvětí, účinně využívá možností grafického členění textu</p>	<p>Skladba - druhy vět podle postoje mluvčího, zvláštnosti větné stavby, odchylky, zvuková stránka věty, věta jednoduchá, větné členy, polovětné konstrukce, souvětí, druhy vět vedlejších, významové poměry mezi větami hlavními, složitá souvětí, zvláštnosti a nepravidelnosti větné stavby Nauka o textu - komunikace, výstavba a členění textu Pravopis - interpunkce ve větě jednoduché a v souvětí</p>

přesahy do:

AJ (septima): Mluvnice, RJ (septima): Mluvnice, ŠJ (septima): Gramatika

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

výstupy	učivo
<p>ovládá zásady spisovné výslovnosti, v mluveném projevu vhodně používá zvukové prostředky řeči (modulace síly a výšky hlasu, tempo řeči, frázování, přízvuky a pauzy</p> <p>využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího</p> <p>v mluveném projevu vhodně používá nonverbálních prostředků řeči</p> <p>v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu, ovládá zásady užívání interpunkce ve větě jednoduché i v souvětí, účinně využívá možností grafického členění textu</p> <p>v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a adresátovi, vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu</p> <p>v mluveném i písemném projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovtvorných a syntaktických principů českého jazyka</p> <p>vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny</p> <p>používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení</p> <p>při tvorbě vlastního mluveného i psaného textu využívá základní principy rétoriky</p> <p>v projevu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera i publikum</p> <p>rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit</p>	<p>Strategie k získání poznatků a informací, kritické hodnocení zdrojů informací, heuristika, práce se studijními materiály, interpretace, vzdělávací instituce (knihovny, archivy), využití IT prostředků</p> <p>Odborný styl a jeho útvary</p> <p>Výklad, úvaha, esej</p> <p>Rétorická cvičení - referát, diskusní příspěvek</p> <p>Základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby - dle aktuálních textů</p> <p>Slohová charakteristika výrazových prostředků - dle aktuálních textů</p>

<p>posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří všestrannou analýzou</p> <p>efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)</p> <p>napiše úvahu a výklad, dodrží základní pravidla příslušného stylu</p>	
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - RSP , SaS , MV , Ko , HPPE MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - LV</p>	
<p>přesahy do: AJ (septima): Konverzace, FJ (septima): Vyjádřete emoce, FJ (septima): Reagujte na informace, NJ (septima): Pocity, emoce, sny, přání, NJ (septima): Svět a ochrana životního prostředí, RJ (septima): Tematické okruhy, ŠJ (septima): Komunikační situace, SVS (septima): Sociální komunikace</p> <p>přesahy z: ŠJ (septima): Komunikační situace, SVS (septima): Sociální komunikace, (septima): konverzace, FJ (septima): Vyjádřete emoce, FJ (septima): Reagujte na informace, (septima): Konverzace</p>	

LITERATURA

výstupy	učivo
<p>objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu</p> <p>na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu</p> <p>rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu</p> <p>samostatně interpretuje filmové zpracování literárních děl</p> <p>vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury</p> <p>vyloží postavení české literatury v kontextu literatury světové (vzájemné inspirace a odlišnosti)</p> <p>získané schopnosti a dovednosti tvořivě</p>	<p>Umělecké směry počátku 20.stol. - vitalismus, futurismus, expresionismus, kubismus, dadaismus, surrealismus Světová poezie 1.pol.20.stol. Česká poezie 1. pol. 20. století - proletářská poezie, poetismus, surrealismus, reflexivní poezie 30.let Česká próza 1. poloviny 20. století - tendence a proudy, významní představitelé České drama 1. poloviny 20. století Literatura v období okupace Světová literatura a drama po roce 1945 - 1.část Metody interpretace textu Způsoby vyjadřování zážitků z literárních děl a soudů nad nimi Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla – Text a intertextovost Metody interpretace textu Způsoby vyjadřování zážitků z literárních děl a soudů nad nimi (osobní záznamy, kritika a recenze, polemiky)</p>

využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl	
<p>přesahy z: D (septima): Evropa a svět v 2. pol. 19. stol., (septima): Umění středověku, (septima): Umění novověku, (septima): Umění starověku, FJ (septima): Vyjádřete emoce, FJ (septima): Reagujte na informace, ZeS (oktáva): Cestovní ruch a kulturní dědictví lidstva</p>	

OKTÁVA - DOTACE: 4 + 1, POVINNÝ

JAZYKOVĚDA

výstupy	učivo
<p>v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu, ovládá zásady užívání interpunkce ve větě jednoduché i v souvětí, účinně využívá možností grafického členění textu</p> <p>odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační strategií</p> <p>při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence</p>	<p>Jazyková kultura, základní vývojové tendence současné češtiny Jazykověda a její disciplíny Opakování mluvnice a procvičování pravopisu Všestranné jazykové rozборы</p>
<p>přesahy z: ZSV (oktáva): Filozofie v dějinách</p>	

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

výstupy	učivo
<p>ovládá zásady spisovné výslovnosti, v mluveném projevu vhodně používá zvukové prostředky řeči (modulace síly a výšky hlasu, tempo řeči, frázování, přízvuky a pauzy</p> <p>využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího</p> <p>v mluveném projevu vhodně používá nonverbálních prostředků řeči</p> <p>v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu, ovládá zásady užívání</p>	<p>Umělecký styl a jeho specifčnost Umělecké vypravování, líčení Administrativní styl - motivační dopis, strukturovaný životopis Funkční styly, slohové útvary - opakování, procvičování Rétorická cvičení - argumentace, obhajoba, řízená diskuse Základní vlastnosti textu, principy jeho výstavby - dle aktuálních textů Slohová charakteristika výrazových prostředků - dle aktuálních textů</p>

<p>interpunkce ve větě jednoduché i v souvětí, účinně využívá možností grafického členění textu</p> <p>v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a adresátovi, vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu</p> <p>v mluveném i písemném projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovtvorných a syntaktických principů českého jazyka</p> <p>vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny</p> <p>používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení</p> <p>při tvorbě vlastního mluveného i psaného textu využívá základní principy rétoriky</p> <p>v projevu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera i publikum</p> <p>rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit</p> <p>posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří všestrannou analýzou</p> <p>efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)</p> <p>odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační strategií</p> <p>při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence</p> <p>vytvoří strukturovaný životopis a vhodným způsobem zformuluje motivační dopis</p> <p>napíše vypravování a popis s využitím uměleckých prostředků</p>	
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - SaS , Ko</p>	

přesahy z:

(oktáva): Konverzace, (oktáva): Konverzace, FJ (oktáva): Reagovat na informace, názory, pocity, FJ (oktáva): Diskutovat na zadané téma, (oktáva): Konverzace

LITERATURA

výstupy	učivo
<p>rozezná umělecký text od neuměleckého, nalezne jevy, které činí text uměleckým</p> <p>objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem a vysvětlí, jakým způsobem se reálný svět promítá do literárního textu, jaký vliv může mít svět fikce na myšlení a jednání reálných lidí</p> <p>na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického jazyka a objasní jejich funkci v textu</p> <p>rozezná a specifikuje jednotky vyprávění (časoprostor, vypravěč, postavy) a zhodnotí jejich funkci a účinek na čtenáře</p> <p>rozezná typy promluv a vyprávěcí způsoby a posoudí jejich funkci v konkrétním textu při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech</p> <p>identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře postihne smysl textu, vysvětlí důvody a důsledky různých interpretací téhož textu, porovná je a zhodnotí, odhalí eventuální dezinterpretace textu</p> <p>rozezná texty spadající do oblasti tzv. literatury vážné, středního proudu a literárního braku a svůj názor argumentačně zdůvodní</p> <p>samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl</p> <p>vysvětlí specifickou vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové (vzájemná inspirace, příbuznost, odlišnosti a jejich příčiny)</p>	<p>Světová literatura a drama po roce 1945 - 2.část</p> <p>Česká literatura po roce 1945 - poezie, próza, drama, oficiální, exilová a samizdatová literatura, underground</p> <p>Současná česká literatura, aktuální literární, divadelní a filmová produkce</p> <p>Metody interpretace textu – interpretační postupy a konvence, význam a smysl, popis, analýza, výklad</p> <p>a vlastní interpretace textu; čtenářské kompetence; interpretace a přeinterpretování</p> <p>Způsoby vyjadřování zážitků z literárních děl a soudů nad nimi (osobní záznamy, anotace, kritika</p> <p>a recenze, polemiky)</p> <p>Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla – tropy; figury; rytmus, rým</p> <p>a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč;</p> <p>typy kompozice; motiv, téma</p> <p>Text a intertextovost – kontext, vliv a způsoby mezitextového navazování a mezitextové komunikace (motto, citát, aluze), žánry založené na mezitextovém navazování (parodie, travestie, plagiát), hraniční</p> <p>rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka; autorský komentář, recenze)</p>

tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl	
přesahy z: D (septima): Evropa a svět po roce 1945 do současnosti, Ge (oktáva): Zeměpis cestovního ruchu, ZeS (oktáva): Cestovní ruch a kulturní dědictví lidstva, ZSV (oktáva): Filozofie v dějinách, DS (oktáva): Kapitoly ze starověku, DS (oktáva): Kapitoly ze středověku, DS (oktáva): Kapitoly z novověku, DS (oktáva): Kapitoly z dějin 20. století, (oktáva): Konverzace, FJ (oktáva): Reagovat na informace, názory, pocity, FJ (oktáva): Diskutovat na zadané téma, (oktáva): Konverzace	